

Matador og filosofien

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 319

Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Morten Bønke Pedersen (red.)

Matador og filosofien – Korsbæk til eftertanke

Frydenlund 2024. 256 sider illustreret. 300 kr.

Af Kresten Søe

Et spadestik eller to dybere ned i et nationalt klenodie

På mange måder indgår Matadorserien med livets gang i Korsbæk i årene 1929-1947 både som udpeget kulturkanon og en fælles national referenceramme. Det sidste på tværs af et par generationer, hvor fx Maudes hovedpine, Røde Lauritzs holdning til kvindefrigørelse i politik kontra i eget ægteskab og grisehandleren med replikken "det er en tysker" nu er indforstået fælles reference.

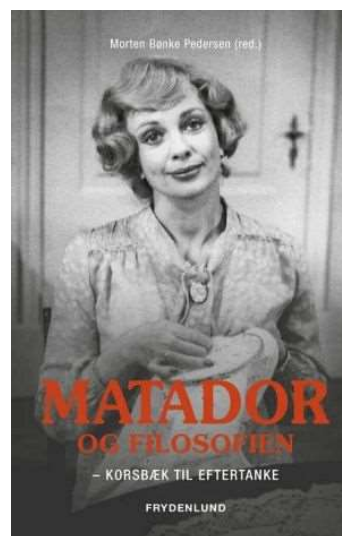
I denne nye bog om den populære Tv-serie graves et spadestik dybere ned i Korsbæks personer, holdninger og sociale lag. At Matador er optaget i den danske kulturkanon er velkendt, om end det for mig sker på lidt skæve præmisser med hensyn til kritisk analytisk historieopfattelse. Korsbæk tager jo primært udgangspunkt i overklassen og anfægter på ingen måde den traditionelle kulturradikale vinkel på i Danmarkshistorie i årene 1929-1947.

Indhold og opbygning

Lidt frit citeret fra forordet af bogens redaktør Morten Bønke Pedersen "er fortællingen om livet i Korsbæk en skildring af væsentlige sider af en provinsbys liv og skæbner i det menneskelige liv, som med den rette refleksion og kritisk eftertanke kan øge fortællingen vores forståelse af os selv og verden".

Efter forordet følger bogens hoveddel med et nyt fokus på Korsbæk, hvor byens agerende, deres normer og værdier i form af et nyt gensyn med Agnes, Ingeborg, Maude, Elisabeth, Hans Christian, Mads, Røde, Dr. Hansen og alle de andre i det lille bysamfund, som denne gang gøres genstand for en filosofisk analytisk behandling opdelt i 4 tematiske hovedafsnit:

Del 1 Etik. Med Mads Skjerns baggrundsværdier i faderrollen som eksempel, da han giver datteren og ikke sønnen en hest som flidspræmie på baggrund i Max Weber og Iris Murdochs skrifter. Yderligere omtales ondskab beskrevet via Lærer Andersen og endelig de forskellige former for hykleri i lillebyen.

Del 2 Steder. Handler om livet i offentligheden og i hjemmene. Volden og dens retfærdiggørelse i Korsbæk samt tid og sted som funktion i Matador.

Del 3 Kvindekamp og broderopgør rummer kapitler om emancipation, kvindekamp og abort suppleret af et kapitel om forholdet omkring de to brødrepar Skjern og Varnæs.

Del 4 Eksistens og tro kredser ud fra Kierkegaard om Maude og hendes angst som livsvilkår. Hertil kommer livsanskuelser og forholdet til religion og tro i Matador.

Hver tematisk hoveddel udgøres så af tre underkapitler med hver sin forskerrelaterede forfatter, der som analytiker inddrager en række ældre og nyere filosoffer, deres værker, teorier og tænkning. Hvert af de 12 kapitler spreder sig emnemæssigt dels om enkeltstående medvirkende og dels omkring sociale og moralske momenter, hvor fx kvindesyn og emancipation får en fremtrædende placering. Hvilket qua forfatteren Lise Nørgaards egen baggrund og liv jo næppe er overraskende.

Bidragene både supplerer og overlapper hinanden. Dels ved på en måde at give en samlet Korsbæk mosaik, dels fordi bidragyderne ofte tager udgangspunkt i de samme episoder, - dog tit ud fra forskellige vinkler.

Bogen afrundes med en glimrende epilog af Anette Prehn med titlen: Korsbæk som referenceramme.

Her bindes alle tråde med en række glimrende betragtning om fx vigtigheden af eksistens af fælles historisk baserede referencerammer med hensyn til fx sociale relationer, normer, sociologisk oplæring og almen dannelse såvel i Korsbæk som i nutidens Danmark af i dag.

Vurdering af niveau og målgruppe

Når det kommer til dansk TV-historie, er Matador ikke til at komme uden om. Der har været et hav af genudsendelser og et meget stort salg af medier til VHS og DVD og streaming til private.

Og, ja denne bog går, som forordet annoncerer, mere end et spadestik dybere end normal analyse.

Men de mange analyseeksempler med noter og henvisning til og citering af filosoffer, forfattere giver et generelt ret ujævnt helhedsindtryk med hensyn til både akademisk sprog og abstraktionsniveau hos de enkelte bidragydere, der med hensyn til den potentielle målgruppe får fremstillingen til at sætte sig mellem to stole.

Jo, en del enkeltkapitler vil kunne læses af alment interesserede, men vrimlen af henvisninger og indforståede og redegørelse for filosofiske retninger kræver for mig en vidtgående baggrundsviden, som ikke kan forventes af seriens kærnepublikum.

Generelt fremstår langt de fleste af kapitlerne som en forsker til forsker dialog hen over hovedet på almindelige Korsbækfans.

Bogens primære målgruppe er således relativ smal, og mange vil derfor skuffes trods den lockende forside med Maude. Dette er vel sådan i overensstemmelse med udgivelsens præmis og derfor ikke decideret negativt. Men nu er det sagt.

Anmelderkommentarer med eksempler fra bogens kapitler

Værre er for mig, at mange vurderinger af Korsbæks, personer, normer og sædvaner, som jeg noterer det, i højre grad analyseres og vurderes på nutidsbaggrund frem for samtidspræmisser.

Her skal bringes to eksempler:

Et fra bogens første kapitel, hvor Mads Skjerns værdier, holdning og normer af 1929 analyseres ud fra Kant 1724-1804, mens de til min forbløffelse problematiseres ud fra Irish Murdochs skrifter af 2022. Det forekommer mig ikke som en fremgangsmåde, der påviser ret meget andet, end tid og normer har ændret gennem 200 år.

Et andet eksempel er kapitlet af Mathilde Anhøj - Ude godt, Hjemme bedst - om kvindeemancipation i Korsbæk. Her står analysen for mig igen mestendels i en kønspolitisk nutidskontekst med kvinderne i en lidt ensidig offerrolle. Set på førkrigstidens normer var begge køn vel i praksis låst inde

i faste roller, hvor en del af Korsbæks mænd - som mange episoder også illustrerer - ofte trivedes dårligt?

Her står Anne-Marie Vestergaards kapitel - Kvinderne i Matador - mere bredt kønspolitisk afbalanceret og derudover også i et langt mere tilgængeligt niveau.

Et eksempel på, hvordan en tilbundsgående analyse bedst kan udformes leverer Charlie Krautwald i sit fine kapitel om holdningen til vold i Korsbæk. Krautwald analyserer her i et fint og tilgængeligt niveau med fast forankring i samtidskonteksten og illustrative tangenter til både fortid, samtid og nutid.

Ja, undervejs formår han endog at stikke spaden så dybt, at han går i clinch med samtidskilderne, som Korsbæk begivenhederne jo også for en del også er bygget på.

Her konstaterer Krautwald via sin research, at det faktisk ikke var KU, der generede DSU's forsamling men stik omvendt i forbindelse med den relaterede faktiske begivenhed. Herved strækkes analysen så langt som til en påvisning af, at Lise Nørgaard ud fra egne holdninger manipulerer seerne i modstrid med en reel danmarkshistorisk kontekst.

[Historie-online.dk, den 22. maj 2024]

SE RELATEREDE ARTIKLER

SKRÆKVISIONER

HOFTEATRET I TIDEN 1767-2017

SJOSTAKOVITJ. EN SOVJETKUNSTNER

Museumsnumre 84 - klokke

Ole Mortensøn fortæller om kirkeklokker, skibsklokker, skoleklokker

TV-tips, uge 25, 2024

Bl.a. en udsendelse om de mystiske nazcalinjer i Perus ørken

